

Visie en focus

Protestantse Gemeente Houten

2022 – 2025

Inleiding

Tussen het vorige visiedocument 'Schatten delen' en het huidige liggen meer dan vijf jaar en de coronapandemie. De kerk bleef maanden leeg, ontmoetingen vielen stil en de kerkdienst werd online gevolgd, thuis voor een beeldscherm. Wat gebeurt er met de gemeente als de kerk niet meer vol is, leeg zelfs? Wat als het minder vol en massaal wordt – wat maakt dan dat we ook nu ècht gemeente van Christus zijn? Midden in deze tijd, verbonden met de Heer, en de vragen van nu?

In het najaar van 2019 zijn wij als gemeente begonnen met een herbezinningstraject op ons gemeente-zijn. Wij hebben o.a. buitenstaanders (critical friends) naar ons functioneren als gemeente laten kijken en hebben tijdens twee gemeenteavonden met elkaar gesproken over visie en het profiel van de nieuwe predikant. De resultaten van dit proces zijn aangevuld met de ervaringen die werden opgedaan tijdens de coronatijd.

Tijdens de pandemie gaf de lege kerk letterlijk ruimte voor creativiteit. Maar we merkten ook hoe wezenlijk het is om elkaar te ontmoeten. Het lied 'Wat houd ik van uw huis' kreeg een diepere betekenis (op youtube vind je de dans die de verbeeldingsgroep maakte bij dit lied). Mondkapjes en hesjes met 'Houd moed en heb lief' erop herinnerden ons er aan: hier draait het om! Deze tijd liet ons voelen dat een volle kerk en een bloeiende gemeente niet vanzelfsprekend is. We hebben onze kwetsbaarheid ervaren. Het kan niet anders, of het 'nieuwe normaal' is

anders dan het was. Kerk-zijn is altijd in beweging, maar er lijkt nu een stroomversnelling aan de gang. We zijn druk om alles gaande te houden en oplossingen te zoeken. Hebben we ook tijd om verder te kijken? Te luisteren naar wat er gaande is, te bidden om inzicht, en nog eens te luisteren wat onze roeping is, als gemeente, als gelovigen, hier en nu?

In de afgelopen tijd hebben we een aantal ontdekkingen gedaan. We zijn ons bewuster geworden van het belang van elkaar opzoeken en 'mens-voor-mens' ontmoeten toen het niet kon. We hebben creativiteit en flexibiliteit ontwikkeld en hebben de zegen van de techniek ontdekt. De zondagmorgen neemt in onze gemeente een centrale plek in en tegelijk was de vraag: wie blijven er aangehaakt en wie niet? De verschillen tussen generaties, wat betrokkenheid betreft, zijn goed zichtbaar geworden. Hoe gaan we verder?

Ontwikkelingen in de samenleving

De ontwikkelingen waar we als samenleving en als kerk mee te maken hebben zijn elders uitvoerig beschreven (zie ook de visienota van PKN 'Van U is de toekomst. Focus voor de Protestantse Kerk op weg naar 2025'). In de afgelopen tijd zijn deze tendensen versterkt of zichtbaarder geworden. We zien bijvoorbeeld:

- Verdere individualisering en meer keuzevrijheid. Toenemende moeite om te verbinden met instituten en meer waardering van netwerken en vloeiende vormen van organiseren.
- Meer mogelijkheden op het gebied van technologie en digitalisering.
- Toename van afstand tussen verschillende groepen in de samenleving, en discussie over wat 'waar' is

- Toenemende druk op werkende dertigers en veertigers en minder ruimte voor vrijwillige inzet
- Een toenemend aantal mensen dat opgroeit zonder kennis van de christelijke traditie, en veranderende behoefte aan zingeving.
- Afnemend ledenaantal en vergrijzing van de kerk.

De Protestantse gemeente Houten – context en historie

De Protestantse Gemeente Houten is een gemeente met zo'n 2300 leden, de helft daarvan is belijdend lid, de andere helft dooplid. Qua leeftijdsopbouw is de gemeente aan het verouderen, er zijn meer jongeren dan kinderen en de ondergrens qua leeftijd voor het bezoekwerk van de seniorenpastor ligt rond de 85 jaar. Houten als dorp is in de jaren '70 en '80 enorm gegroeid, als groeikern naast Utrecht met zo'n 30.000 inwoners. Rond het jaar 2000 werden de plannen voor de bouw van Houten-Zuid in gang gezet, en in 2019 werd de grens van 50.000 inwoners overschreden. Waar het past bij kerken in nieuwbouwwijken dat er eerst veel jonge gezinnen met kinderen komen en er daarna veel jongeren en vijftigers zijn, lijkt de PG Houten die golfbeweging niet heel sterk te hebben gehad, maar is de derde fase waarin de jongeren in aantal afnemen al even gaande.

Te midden van de andere kerkgenootschappen is de PG Houten een brede gemeente, bijna de volle breedte van de PKN vind je terug in de kerkleden. Daarnaast is er in Houten een hervormde kerk die zich qua identiteit rekent tot de beweging van de Gereformeerde Bond in de PKN, een Hersteld Hervormde Kerk, een forse NGK-kerk, Gereformeerd-Vrijgemaakt, een katholieke kerk en een evangelische gemeente.

De gemeente heeft een eigen gebouw: de Opstandingskerk, te vinden in het centrum van Houten. De gemeente is goed georganiseerd, er is een betrokken, heel actieve kern. Er zijn veel gemeenteleden met ideeën en initiatief. Veel betrokken leden zijn hoger opgeleid. Mensen verwachten van de preek diepgang en vinden het niet erg om intellectueel uitgedaagd te worden. Ze leren graag iets nieuws, maar vinden het ook fijn als het

binnen het dagelijks leven een plek kan krijgen. Er is veel muzikaliteit binnen de gemeente: drie koren, organisten, een muziekgroep en een stepdancegroep die in verschillende vormen met elkaar samenwerken. De contacten met andere kerken zijn goed, en veel gemeenteleden zetten zich in via de vele maatschappelijke organisaties die Houten rijk is.

Er is een grote kerkenraad en een kleine kerkenraad, waarbij de kleine kerkenraad bestaat uit cluster-coördinatoren. De zeven clusters beslaan de Diaconie, Beheer en Financiën, Eredienst, Senioren, JOINED! (de jeugdraad), Pastoraat en ook Vorming en Toerusting. Alle ambtsdragers zitten in de grote kerkenraad, waaronder de wijkouderlingen en wijkdiakenen, en ouderlingen en diakenen met een speciale opdracht. Er zijn een koster, musici en een seniorenpastor in dienst, en er zijn 2 gemeentepredikanten van 0,8 fte en een jonge-mensen-dominee van 0,5 fte beroepen verbonden aan de gemeente.

Visie

Gemeente-zijn, drie dimensies

Dat de gemeente er is, is het werk van Gods Geest. Dat ieder van ons er lid van is, is het werk van Gods Geest. We zien ernaar uit dat dat werk zich voorzet, allereerst in ons en door ons. God sticht zijn Koninkrijk, een plek,

een sfeer waar zijn liefde regeert en beslag legt op het leven. Daar komt het leven, de schepping tot haar recht, daar komen mensen tot hun recht. De roeping van de gemeente is om zo'n plek, zo'n sfeer te zijn. Dat heeft drie dimensies:

- de vertrouwelijke omgang met God,
- de gemeenschap met elkaar en
- de dienst aan de wereld

Het zijn dimensies: lagen of aspecten van het leven van de gemeente die onlosmakelijk bij elkaar horen. Het zijn geen drie afzonderlijke activiteiten. Ons dienen in de wereld, helpen waar geen helper is, komt voort uit de omgang met God en hoopt God ook daar aan te treffen. Als we samenkomen als gemeenschap, hopen we God te ontmoeten en is er even een plek in de wereld waar het goed is. Als we God zoeken, bidden om zijn Koninkrijk, zijn leiding voor onszelf en voor de gemeente. Wel is het zo dat mensen of groepen soms meer in de ene dimensie zitten dan de andere. Niemand kan alles doen, en ieder heeft talenten en ieder schiet tekort. De gemeente is een plek waar het samenkomt, waar talenten vruchtbaar worden en tekort schieten wordt aangevuld. Onze visie op gemeente-zijn is dat we ruimte vrijmaken om God en elkaar te ontmoeten en om ons in te zetten voor elkaar, voor het welzijn van onze omgeving en van de wereld, als teken van het Koninkrijk van God. Om het vol te houden in deze jachtige tijden, om op verhaal te komen, om te blijven spreken en zingen van de Eeuwige God, om als bevrijde mensen door de liefde van Jezus Christus en door Gods Geest in gemeenschap met elkaar te leven,

om elkaar en Houten te dienen. Dat gebeurt, naast de eredienst, in de vele groepen en activiteiten die onze veelkleurige gemeente rijk is; dat gebeurt in steeds nieuwe vormen. De gemeente die leeft van het evangelie is kostbaar, kwetsbaar en waardevol om over te dragen en te delen met komende generaties.

Van visie naar focuspunten

Gemeente van Christus zijn vraagt er om de drie dimensies steeds weer koesteren en ontdekken. Er is spanning tussen ideaal en werkelijkheid. Dat is deel van het uitzien naar het Koninkrijk dat in Gods hand is. Het vraagt van ons een open houding, om deel te zijn van Gods toekomst. Een houding van koesteren en pionieren, ontvangen en ontdekken, wortelen in het Woord van God en leven van de adem van de Geest, als gemeente van Christus die onze gastheer is.

We signaleren ontwikkelingen in onze tijd, we formuleren visie, en van daar uit maken we keuzes voor een aantal focuspunten. Waar hebben we de komende 4 jaar mee te maken? Welke keuzes zijn er te maken en wat wordt onze focus? Steeds stellen we de vraag naar onze roeping, en gaan we van daaruit naar 'waarden' die we belangrijk vinden, en van daaruit maken we keuzes. Dit vormt de basis voor het onderscheiden van wat we wel en niet doen. Bij het invullen van de eredienst, het organiseren en regelen, het inzetten van mensen en middelen, het gebruik van ons gebouw, het samenwerken met andere organisaties enz. De samenleving is in beweging, de gemeente is in beweging; steeds komt onze visie in beeld bij kleine en grote keuzes die we maken moeten. Het kan niet zonder bespreking in de gemeente, op allerlei niveaus. Het vraagt om een werkplan en trekkers. Het vraagt om gesprek en uitwerking in werkplannen van de verschillende clusters en werkgroepen.

Focus voor de komende jaren

1. Gastvrijheid en betrokkenheid

Als gemeente van Christus weten we ons geroepen om een gemeenschap te zijn die Gods liefde uitstraalt.

We willen een gemeente zijn waar mensen kunnen aansluiten en meedoen, waar ze van harte welkom zijn met hun inbreng en talenten om bij te dragen. Er zijn terugkerende signalen dat onze gemeente warm en betrokken is voor wie tot de kern behoort. Maar dat het voor velen, en niet alleen nieuwkomers, moeilijker is om zich deel te voelen van, en echt betrokken te zijn. In een grote gemeente voelen veel mensen zich 'aan de rand' of niet zo betrokken.

We willen oog hebben voor wie nieuw is; dat vraagt om onze inzet. Er is behoefte aan kleine groepen om aan te sluiten. Heldere communicatie, met oog voor wie de weg in de gemeente niet weet, is belangrijk en wordt ontwikkeld.

2. Veelkleurigheid en verbinding

De gemeente is niet eenvormig, wel veelkleurig. Dat we in onze verschillen één lichaam – het lichaam van Christus - vormen is wezenlijk voor de kerk als gemeenschap, dat is onze roeping. Dat vraagt om grootmoedigheid en mildheid om de beleving van de ander ruimte te geven.

We wensen dat de kerkdienst een plek is waar we God en elkaar ontmoeten, maar daarvoor moeten we ook leven met diverse behoeften en geloofsbelevingen.

Het vraagt ook om durf om keuzes te maken, om niet te verzanden in de veelheid van aan ieders behoefte voldoen.

We willen werken aan liturgie in beweging, waarbij we bekende vormen koesteren en nieuwe ontdekken.

Steeds gericht op de ontmoeting met God. Daarin spelen de verschillende diensten een rol –in het omgaan met veelkleurigheid, maken van keuzes en diversiteit aan behoeften.

3. Samen een gemeenschap vormen

Pastoraat gaat over zorg voor de ziel; elkaar ontmoeten in de aanwezigheid van de Ander.

Het klassieke model van pastoraat in de wijken piept en kraakt in grote delen van de gemeente. Willen we kerk dichtbij zijn, present in de wijken, elkaar niet uit het oog verliezen, dan zijn er nieuwe vormen nodig.

Die ontdekken we ook, en willen we verder ontwikkelen.

Omzien naar elkaar is een gezamenlijke verantwoordelijkheid, maar in een grote gemeente met minder beschikbaarheid van ambtsdragers en pastores is het steeds meer een noodzaak om die verantwoordelijkheid te delen.

4. Een lerende gemeente

We willen een lerende gemeente zijn, waar bezinning plaatsvindt op vragen die cruciaal voor ons leven als gelovige. We willen leren om als gemeente en als gelovige in deze wereld in deze wereld te staan, qua mentaliteit, levensstijl en ethiek. Hoe hou je het vol, hoe houd je het geloof? In kringen, groepen, ontmoetingen en activiteiten ontmoeten, bemoedigen en leren we van elkaar.

In een grote gemeente als de onze zijn groepen waarin ‘toe-eigening’ en verbinding plaatsvindt heel hard nodig.

5. Present midden in de samenleving

Ontmoeting met God en met elkaar is wezenlijk verbonden met ‘dienst aan de wereld’. Daar zijn we toe geroepen.

De vele manieren waarop gemeenteleden zich voor de samenleving inzetten is vaak zo onzichtbaar of onbekend. We willen dat meer verbinden met ons geloven en onze geloofsgemeenschap.

De corona crisis zorgde voor nieuwe betrokkenheid bij kwetsbare burgers, samen met andere organisaties (in Houten voor Houten).

Kunnen en willen we de samenwerking met andere kerken verder ontwikkelen, om ons zo in te zetten voor de buurt, wijk, kwetsbare inwoners van Houten? Werken we daarvoor blijven samen met andere organisaties voor ‘the common good’ (model Houten voor Houten)?

En hoe gaan we om met wie op de rand of buiten de kerk, wellicht wel op zoek is naar zin en geloven? Hoe geven we de mogelijkheid om om contact te leggen, om aan te sluiten, om in gesprek te komen? We willen kansen daartoe aangrijpen, waar mogelijk creëren, en samenwerken met anderen.

6. Met oog op de komende generaties

We zijn een gemeente waar alle generaties meedoen, maar we zien dat sommige generaties veel minder betrokken zijn dan andere.

We willen ruimte maken voor voor kinderen, tieners, jong volwassenen, dertigers, veertigers, en gemeente zijn met vijftig plussers, jonge en

oudere senioren. Daarvoor moeten alle generaties kunnen meedoen bij het besturen en organiseren en verantwoordelijkheid dragen. Daarvoor zijn er vormen en ontmoetingsmomenten nodig waar hun taal gesproken wordt.

We stellen ons steeds weer de vraag: zijn we gemeente met het oog op de komende generaties?

7. Veilige kerk en inclusiviteit

Het in onze roeping om een gemeente te zijn waar iedereen: jongeren & ouderen van allerlei gaardheid, kleur, achtergrond, overtuiging werkelijk welkom is. Meer dan welkom: een vanzelfsprekend deel van het geheel. Daar willen we actief aan werken. Werden door Jezus Christus 'buitenstaanders' niet juist aangesproken en uitgenodigd?

8. Een toekomstbestendige organisatie

Allerlei veranderingen zorgen ervoor dat de kerk een organisatie in verandering is. Er zijn minder vrijwilligers, er wordt anders naar het ambt gekeken, jongere generaties maken andere keuzes. De vraag is: hoe dient de organisatie onze roeping?

De organisatie mag en kan lichter, waarbij we talenten benutten, oog hebben voor wat mensen beschikbaar hebben (en wat niet), met ruimte voor creativiteit.

We willen zoveel mogelijk mensen, op manieren die passen, bij het gemeente zijn om zo samen verantwoordelijkheid te dragen.

9. Onze middelen met visie inzetten

We beschikken over een goed onderhouden gebouw, en aanzienlijke financiële inkomsten, die in de toekomst naar verwachting teruglopen. Dat vraagt om zuinigheid. Maar ook om de vraag: wat vinden we belangrijk – waar stoppen we schaarse middelen in, met het oog op de toekomst?

Het kerkgebouw is één van die middelen – waar mensen veel emotionele waarde aan hechten. Welke ‘waarden’ spelen mee in ons gebruik van dit gebouw? Is het gebouw om in te ‘vieren’, is het voor ontmoeting van de gemeente, heeft het een functie in de buurt, betekent het iets in diaconale zin voor wie plek nodig heeft, en kan het gebouw ook een bron van inkomsten zijn?

10. Vernieuwing in communicatie

We zijn geroepen om het goede nieuws, het evangelie te verspreiden, te delen, te communiceren. Er is (steeds weer) behoefte aan vernieuwing van de manieren waarop we communiceren wat de boodschap is, en wie we als gemeenschap zijn.

Digitale presentie houdt te wensen over, en dat heeft invloed op wat we naar buiten uitstralen. Wie onze gemeente nog niet kent krijgt geen goed beeld van wie we zijn..

En er is een ‘interne’ behoefte aan informatie om goed mee te kunnen doen en betrokkenheid te voelen.

Digitalisering geeft mogelijkheden om een digitaal huis te bouwen voor de gemeente; dat vraagt om verbetering van de website, aandacht voor sociale media en van vernieuwing van de communicatie binnen de gemeente.

En verder: kunnen we verder digitale mogelijkheden gebruiken om aan te sluiten bij wie op zoek naar God is en zo pionieren?.

Met visie aan het werk

Samenvattend hebben we in dit stuk op een rijtje gezet wat de ontwikkelingen zijn die we zien, en wat we zien als onze roeping als gemeente. Daar komen een aantal focuspunten uit. Deels zijn deze een weerslag van vernieuwing en verandering die al gaande is, en die we graag willen doorzetten. Deels vragen de focuspunten om verder uitwerken in concrete keuzes.

We kunnen en hoeven niet alles tegelijk te doen. Kerkenraad, clusters, werkgroepen en gemeenteleden bepalen wat prioriteit heeft op welk moment en welk punt hen in het bijzonder aangaat in de grote en kleine keuzes die gemaakt worden.

Het handen en voeten geven aan visie kan alleen door gesprek in de gemeente, op allerlei niveaus en manieren. Met elkaar zullen we bepalen wat deze focuspunten concreet betekenen en het vertalen in onze inzet voor het evangelie en de gemeente van Christus. Dat de Geest ons daarbij steeds weer verbindende, verhelderende en verdiepende inzichten mag toewaaieren!

